

CRÒNICA DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA DE CATALUNYA

MEMÒRIA DEL CURS ACADÈMIC 1998-1999*

I. SALUTACIÓ DEL DEGÀ-PRESIDENT DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA DE CATALUNYA,

DR. JOAN BUSQUETS I DALMAU, EN L'ACTE D'INAUGURACIÓ DEL CURS ACADÈMIC 1999-2000

Emm. i Rvdm. Sr. Cardenal-Arquebisbe de Barcelona, Gran Cancellier de les Facultats Eclesiàstiques de Catalunya; Excm. i Rvdm. Sr. Arquebisbe de Tarragona i primat, Vice-Gran Cancellier de la Facultat de Teologia de Catalunya; Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Lleida i Vice-Gran Cancellier de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya; Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Tortosa; Excms. i Rvdm. Srs. Bisbes auxiliars de Barcelona; Excms. i MM.SS. Rectors de les Universitats Ramon Llull i Internacional de Catalunya; Il·lm. Sr. Vice-Rector de la Universitat Ramon Llull; Il·lm. Sr. Degà-President de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya; Srs. Directors dels Instituts Superiors de Litúrgia i de Teologia Fonamental, agregats a la FTC; Srs. Directors dels Instituts Superiors de Ciències Religioses de Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Vic; Srs. Directors de les altres institucions vinculades a la FTC; Il·ltres. Srs. Rectors dels Seminaris Diocesans de Catalunya; Rvds. Pares Provincials; Rvdes. Mares Provincials; professors i professores; alumnes; senyores i senyors.

«Amb la mirada fixa en el misteri de l'encarnació del Fill de Déu, l'Església es prepara per a travessar el llindar del tercer mil·lenni.»¹

Avui donem la sortida al curs acadèmic que ens farà travessar aquest llindar i sentim la responsabilitat d'iniciar una tasca ben feta, generosa i compromesa per part de

* La memòria de la Facultat de Teologia de Catalunya (FTC) incorpora també les de l'Institut Superior de Litúrgia (ISL) i de l'Institut de Teologia Fonamental (ITF).

1. JOAN PAU II, *El misteri de l'encarnació*, 1. *Butlla per a la indicció del jubileu de l'any 2000*, dins *Documents d'Església* 713 (1999) 65-73.

tots, professors i alumnes, en comunió amb els nostres bisbes, i en una comunió més àmplia amb el successor de Pere. Tot aquest curs que avui inaugurem hauria de portar la marca i l'esperit del Jubileu de l'Encarnació que l'Església entera, estesa d'Orient fins a Occident, celebra l'any 2000.

El gran Jubileu que s'acosta ens crida a un treball més que més seriós i constant, sostingut per una fidelitat a la Paraula de Déu, en la vida i en l'estudi, i per una obertura als anhels i a les angoixes del nostre moment històric.

En fer memòria del curs anterior, m'agradaria de no oblidar el que no ha estat positiu, en el treball i en la col·laboració entre nosaltres. Si no fóssim conscients de les deficiències i de les dificultats no podríem donar embranzida al canvi i a la renovació amb eficàcia.

El temps del Jubileu que s'acosta és una crida a la reconciliació i al perdó recíproc —una crida que s'adreça també a nosaltres—, en la línia de «l'encarnació del Fill i de la salvació que ell ha obrat, que són *el veritable criteri per a jutjar tot projecte* que mira de fer més humana la vida de l'home»². També han de ser el criteri per al nostre treball a la Facultat de Teologia, l'únic veritable criteri per a valorar i fer un judici de les persones, les tasques i els serveis a la facultat.

II. INICI DE CURS

L'inici de curs va tenir lloc el dia 28 de setembre de 1998. A les nou del matí, pregària i salutació amb parlament del nou degà de Filosofia. A continuació, els alumnes de la Facultat de Teologia es van reunir amb el coordinador de cada curs. A la tarda del mateix dia, de 4 a 6, hi hagué reunió de professors; i tot seguit, a 2/4 7, Consell de Facultat.

La inauguració oficial del curs a les dues Facultats i als Instituts de Litúrgia i de Teologia Fonamental va tenir lloc el dia 15 d'octubre. A les deu del matí el Gran Canceller presidia la concelebració de l'Eucaristia amb els altres bisbes de Catalunya i les autoritats acadèmiques. A continuació, a l'Aula Magna, es va celebrar l'acte acadèmic: lectura de les Memòries del curs anterior a càrrec dels degans de les dues Facultats. La lliçó inaugural va llegir-la el Dr. Joan Peguerols, S.I., professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya (FEFC), amb el títol «L'hermenèutica de Gadamer. Presentació, comprensió i emparaulament de la veritat».

A continuació va tenir lloc el lliurament de la Medalla de la Facultat als professors que, en arribar a la jubilació (Drs. Josep Perarnau, Ramon Pou, Pere Tena, Josep Vives), han passat a la categoria d'emèrits.

També havien celebrat en els dies immediatament anteriors o següents la inauguració de curs els *Instituts patrocinats i vinculats*:

A l'Institut Superior de Ciències Religioses (ISCR) de Girona, el dia 1 d'octubre, la lliçó inaugural va anar a càrrec del Llic. Josep Puig i Bofill, professor de teologia, amb el títol «Fe i descreença, avui. Aproximació a les reflexions d'un teòleg català contemporani, Josep M. Rovira i Bellosó»; a l'ISCR de Barcelona, el dia 7 d'octubre, la va llegir el Dr. Juan Martín Velasco, «Metamorfosis de lo sagrado y futuro del cristia-

2. *Ibid.* 1, p. 66.

nismo»; a l'ISCR de Lleida, el dia 15 d'octubre, a càrrec del Dr. Pere Lluís Font, «Experiència estètica, ètica i religiosa»; a l'ISCR «Sant Fructuós» de Tarragona, el dia 1 d'octubre, a càrrec del professor Manuel Fuentes, «La Universitat Pontifícia de Tarragona (1897-1934)». L'ISCR de Vic inaugurava el curs per primera vegada el dia 6 d'octubre. Presidia el bisbe, Dr. Guix, que tenia al seu costat el degà de la FTC. La lliçó inaugural va anar a càrrec del Dr. Joan Bada, «Reptes de la Teologia en el tombant del Mil·lenni». Al Centre d'Estudis Teològics de Mallorca, també el 6 d'octubre, la lliçó la va donar el Prof. Josep Garau i Trias, «La paraula *Déu*: referència al misteri inefable». Finalment, al Centre d'Estudis Pastorals, el 26 d'octubre, la llegia Mn. Manuel Simó i Tarragó: «Evangelització i comunicació».

El degà també va assistir a les inauguracions de curs de la Universitat Ramon Llull, l'1 d'octubre, i del Centre Teològic Salesià «Martí Codolar», el 7 d'octubre.

III. ACTIVITATS ACADÈMIQUES

ALUMNAT

Matriculació

Els alumnes matriculats en els tres cicles superiors van ser 197, dels quals 62 van cursar els estudis propedèutics de teologia coincidint amb els dos cursos de filosofia. D'aquests 197, 147 van seguir els estudis de primer cicle, 32 van cursar la llicenciatura en les tres especialitats que imparteix directament la Facultat (Teologia Sistemàtica, Sagrada Escripura i Teologia Moral), i 18 el treball de doctorat.

El 35% dels alumnes són seminaristes, el 20% són religiosos de dinou congregacions (nou de masculines i deu de femenines), el 35% són laics i el 10% preveres. D'aquest conjunt, el 22% són dones.

Pel que fa als altres camps de la docència, el Curs de Pastoral va tenir 16 alumnes; la Formació Permanent, 54; els Cursos de Capacitació Teològica i Pedagògica per a la Declaració Eclesiàstica d'Idoneïtat (DEI), 86; el Curs d'Iniciació a la Bíblia, 39; la Setmana de Teologia, 20; l'Escola de Llengües, 38. Pel que fa a crèdits de lliure configuració, hi va haver 21 alumnes. Un conjunt, doncs, de 274 alumnes que, sumat al dels tres cicles superiors, dona un total de 471 alumnes.

Graus acadèmics

Aconseguiren el grau de Llicenciat/da en Estudis Eclesiàstics (Batxiller en Teologia) 32 alumnes; el grau de Llicenciat en Teologia (amb tesina), 12; el grau de Doctor, 3 alumnes (2 a l'Institut de Teologia Fonamental). La tesi llegida i defensada satisfactoriament a la FTC és «*La Martyria de la Iglesia local*», de Juan José Llamedo González, dirigida pel Dr. Ramon Pou, defensada el dia 3 de febrer davant el tribunal format pel director de la tesi i pels Drs. Josep Gil i Salvador Pié.

PROFESSORAT

*Docència***Professors que han tingut nous encàrrecs docents:**

Antoni Nello (Moral fonamental: L'estructura antropològica, 3r.); Joan-Ramon Marín (Seminari de Bíblia, 3r.); Jacint Duran (Introducció a l'espiritualitat franciscana, Curs Interdisciplinari Optatiu [CIO], 3r.); Joan Bada (Seminari d'Història de l'Església – Època contemporània, 4t.); Rafael Serra (Litúrgia I – Litúrgia fonamental, 5è.; Curs de Sistemàtica, 2n. cicle); Ferran Manresa (Epistemologia teològica, 5è.); Salvador Pié (Sacramentologia, 5è.; Dret a la vida i religions, CIO, 3r.); Joan Busquets (Ecumenisme, 1a. part, CIO, 5è.); Enric Cortès i Gaspar Mora (Dret a la vida i religions, CIO, 3r.); Josep M. Turull (Metodologia, 2n. cicle); Santiago Bueno (Drets humans i cristianisme, CIO, 4t.); Ignasi Salvat (Església i Mitjans de comunicació social, CIO, 4t.); Rosa Carrera (Seminari de Litúrgia, 2n. cicle).

Professors invitats d'altres Facultats o centres superiors:

Jordi Marimon, de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya; Damià Roure i Pius R. Tragan, de l'Abadia de Montserrat.

Professors de la nostra Facultat que han exercit la docència en altres centres universitaris:

El Dr. Joan Bada, a la Universitat de Barcelona; el Dr. Salvador Pié, a la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma; els Drs. Frederic Raurell i Josep Perarnau, al Pontifici Ateneu Antonianum de Roma; els Drs. J. Oriol Tuñí i Ignasi Salvat, a la Universitat Centreamericana «José Simeón Cañas» (UCA) del Salvador; el Dr. Xavier Alegre, a ESADE; el prof. Antoni M. Oriol, a l'Institut Superior Sant Carles de Formació Empresarial (ICADE) de la Universitat Pontifícia Comillas de Madrid, a la Facultat de Ciencias Políticas y Sociología «León XIII» de la Universitat Pontifícia de Salamanca (campus de Madrid), i al Seminari Internacional de Brasília; el Dr. Jordi M. Escudé, a l'Institut Borja de Bioètica; el Dr. Josep Rius-Camps, a l'Instituto Superior de Ciencias Religiosas y Catequéticas «San Pío X» de Madrid, i al Seminari de Santander.

ALTRES ACTIVITATS DOCENTS

Han continuat la seva tasca habitual el Curs de Formació Permanent, els dijous; el Curs de Pastoral: Preparació al Ministeri, cada dilluns; el Curs de capacitació teològica per a la docència de la religió; el Curs de capacitació pedagògica i didàctica per a la docència de la Religió; els Cursos de Formació Bíblica: Antic Testament, Nou Testament, Judaisme; l'Escola de llengües: Hebreu, Grec, Llatí, i el Seminari de Teologia dels escriptors pre-nicens. Aquest, dirigit pel Dr. Josep Rius-Camps, amb sessions quinzenals durant tot l'any, i amb una participació de deu alumnes.

El Seminari de Doctrina i Acció Social de l'Església (SEDASE), instituït dins l'àmbit del Departament de Teologia Moral, té com a finalitat estudiar, aprofundir i propagar la Doctrina Social de l'Església a nivell acadèmic. Un grup de trenta perso-

nes, provinents de l'alumnat de la nostra Facultat i també d'altres àmbits acadèmics, es reuneix mensualment per a aquest estudi, amb el propòsit d'esdevenir experts en la dita doctrina. Amb data 21 de juny d'aquest any (1999), el Consell Permanent ha aprovat el reglament definitiu d'aquest Seminari, amb el qual es regeix a partir d'aquest curs que comencem. Des dels inicis, el director del SEDASE ha estat el Llic. Antoni M. Oriol i ho serà durant el proper bienni, tal com indica el dit reglament.

INVESTIGACIÓ I PUBLICACIONS

Molts professors han continuat exercint càrrecs de responsabilitat a nivell pastoral o en centres d'estudis, associacions d'especialistes, publicacions, etcètera. D'altres han participat en jornades, congressos i trobades habituals de la seva especialitat, sovint amb aportació de ponències:

X. ALEGRE, ponència «La resurrección de la hija de Jairo. Estudio histórico-crítico de Mc 5,21-43», en el congrés anual de l'«Asociación Bíblica Española», Ciudad Real, 10-12 setembre 1998; ponència «La tradición joánica y su evolución», a la Universitat de Cantàbria, 10 novembre 1998; ponència «Apocalipsis y escatología. Resistencia cristiana y esperanza profética: lectura del Apocalipsis de Juan desde las víctimas», a l'Escola de Teologia de Sant Sebastià (Guipúscoa), 26 gener 1998; ponència «La condena de Jesús: perspectivas del proceso», a l'«Aula de Cultura bíblica de Zamora», Zamora, 11 març 1999; ponència «El camino de Jesús: Fe en el Abbá y lucha contra el mal y la injusticia», Centre Cristianisme i Justícia, Barcelona, 5 març 1999; seminari «L'Església que Jesús volia. Les Esglésies que els Apòstols ens deixaren», Centre Cristianisme i Justícia, Barcelona, gener-març 1999; ponència «Jesús de Nazaret: Buena Noticia liberadora en un mundo que margina. Reflexiones desde la teología sobre la homosexualidad», Sitges, 24 abril 1999.

J. BADA, ponència «La religiositat en la Contrareforma a la Corona d'Aragó en temps de Felip II (1556-1598)», Congrés sobre «Felipe II y el Mediterráneo», Roma, 2-4 desembre 1998.

J. BUSQUETS, conferència «Joan Alsina: la formació i espiritualitat d'un màrtir», Casa de Cultura de Girona, 23 novembre 1998; ponència «El paper central del prevere en la promoció vocacional», en el 12^è curs de Formació Permanent, Vic, 3 juliol 1999.

A. MATABOSCH, participació en la VIII Assemblea del Consell Mundial d'Esglésies, Harare (Zimbabwe), 3-14 desembre 1999.

G. MORA, ponència «Reflexió cristiana sobre la sensibilitat ètica actual», en la Trobada de Bisbes-Teòlegs, Tiana, 27 gener 1999; participació en la Trobada de professors de les Facultats de Teologia de Catalunya i Tolosa de Llenguadoc, sobre el tema «Orientacions actuals de la Cristologia», Sant Cugat del Vallès, 21 novembre 1998; participació en les XXXI Jornades Estatals del CPM (Centres de Preparació al Matrimoni), sobre el tema «Com parlar de Déu als promesos, avui», El Vedat, Torrent (València), 5-6 desembre 1998; participació en les Jornades de la Federació Internacional del CPM, sobre el tema «Mariage pour le 2000», Ljubljana (Eslovènia); participació en el Grup de Treball sobre «Certeses i experiència de límits en la relació de parella», preparació del Congrés de l'«Association Internationale d'Études Médico-Psychologiques et Religieuses» (AIEMPR), juliol 1999; participació en la Trobada de Moralistes Catalans, sobre «Moral

cristiana en una societat plural i secularitzada», Facultat de Teologia de Catalunya, 5 juny 1999; conferència «Crisi i reorientació de l'ètica en una societat tecnològica», Inauguració oficial de curs de l'Escola de Teologia de Terrassa, 22 octubre 1998; conferència «La pastoral prematrimonial. Continguts i mètode», Delegació de Pastoral Familiar, Girona, 15 novembre 1998; conferència «L'evangelització des dels més pobres», Centre d'Estudis Pastorals, Barcelona, 20 novembre 1998; «Recerques i preguntes de l'ètica en el canvi de mil·lenni», Fundació Blanquerna, URL, Barcelona, 3 desembre 1998; «La pastoral de la família», Delegació per la Família, Arquebisbat de Tarragona, 2 gener 1999; «L'eutanàsia», en «Els dilluns dels drets humans», organitzats per Justícia i Pau – Cristianisme i Justícia, Barcelona, 8 març 1999; «El camí joiós de la conversió», en la Jornada sacerdotal de la Diòcesi de Girona sobre «El Jubileu 2000», Casa d'Espiritualitat, Banyoles, 9 març 1999; «Què pot aportar la fe cristiana al futur del nostre món», en el 15è. Fòrum Vida i Evangeli, L'Hospitalet de Llobregat, 14 març 1999; «L'avortament», Universitat Autònoma de Barcelona, Àmbit de Pastoral, Bellaterra, 19 abril 1999; «El difícil camino de la madurez humana», Hospital Neuropsiquiàtric, Martorell, 5 maig 1999; «El cristianisme davant dels exclosos: doctrina i espiritualitat», en el curs sobre «L'exclusió social: subjectes, causes, reptes», organitzat per l'Institut de Recerca i Estudis Religiosos de Lleida, 25 maig 1999.

X. MORLANS, participació en el «Internationales Symposion zum Fünfzigsten Jahrestag des Todes von Maurice Blondel (1861-1949). Wirklichkeitserfahrung-Kopfarbeit oder Lebensvollzug?», Mainz, 4-6 juny 1999.

Salvador PIÉ, ponència «La *Fides et ratio* i la teologia», en la presentació de l'Encíclica *Fides et ratio* a la Fundació Blanquerna de la URL (Barcelona, 5 novembre 1999) i a les Facultats de Teologia i Filosofia de Catalunya (18 novembre 1999); membre i participant en el «Colloquio intra-ecclesiale "L'Inquisizione"», promogut per la Comissió teològico-històrica del Pontifici Consell pel Jubileu de l'any 2000, Roma, 30 octubre-1 novembre 1999; ponències sobre Teologia fonamental, en el curs d'actualització de preveres espanyols, Roma, 2-4 maig 1999; ponència «La circularità tra fede e ragione nella *Fides et ratio*», en la Trobada de professors de Teologia Fonamental, Roma, 10 maig 1999; ponència «*Fides et ratio* y la Teología Fundamental», en les IX «Jornadas de profesores de Teología fundamental de España y Portugal», Lisboa, 10-13 juny 1999; ponència «Reflexions actuals sobre el ministeri petrí», en el Congrés de la Universitat del Sacro Cuore, Milà, 22 juny 1999; coordinació general de les «I Jornadas de profesores de Ecclesiología de España y Portugal», Madrid, 21 juny 1999; ponència sobre «El ministeri presbiteral i l'Església local», en el Seminari de Barcelona, 20 novembre 1999.

Llibres publicats a la Facultat de Teologia de Catalunya

Dins la col·lecció «Col·lectània Sant Pacià»:

– M. Claustre SOLÉ I AUGUETS, *Déu, una paraula sempre oberta*, 1999, 376 pp. (vol. 65).

– Rosa M. BOIXAREU I VILAPLANA, *El gènere literari dels Testaments dels Dotze Patriarques*, 1999, 356 pp. (vol. 66).

– Evangelista VILANOVA, *Història de la teologia cristiana*, vol. I: *Des dels orígens al s. XV*. Segona edició revisada i ampliada, 1999, 1050 pp.

Dins la col·lecció «Studia, textus, subsidia»:

– JOSEP PERARNAU (coord.), *Feliu d'Urgell. Bases per al seu estudi*, 1999, 230 pp. (vol. VIII).

Dins la col·lecció «Clàssics del Cristianisme»:

– NICOLAS MALEBRANCHE, *Meditacions cristianes i metafísiques* (vol. 72), Introducció de Jordi Sales i Coderch, Traducció de Jordi Parramon i Blasco;

– BARTOLOMÉ DE LAS CASAS, *L'únic mètode de cridar tots els pobles a la religió veritable* (vol. 73), Introducció de Hans-Jürgen Prien, Traducció de Jordi Avilés;

– VICENÇ DE PAÛL, *Conferències* – LLUÏSA DE MARILLAC, *Escrits espirituals* (vol. 74), Introducció de Josep Mulet, Traducció d'Iñaki Tofiño i Montserrat Gallart;

– HULDRYCH ZWINGLI, *Breu instrucció cristiana i altres escrits* (vol. 76), Introducció de Joan Bada i Elias, Traducció de Josep Grau i Colell (†) i Montserrat Camps i Gaset.

Publicacions periòdiques:

Revista Catalana de Teologia, vol. XXIII/1 (1998), 248 pp., i vol. XXIII/2 (1998), 276 pp.

Arxiu de Textos Catalans Antics, vol. 17 (1998), 1.012 pp.

Llibres publicats en altres editorials:

J. BADA, *Reptes de la Teologia en el tombant del Mil·lenni* (Textos 3), Vic, Institut Superior de Ciències Religioses, 1999, 28 pp.; *Cronologia històrica universal* (en col·laboració), 2 vols., Barcelona, Vox, 1998, pp. 12-29 i 136-219 del vol. 2.

S. BUENO, *Dret canònic. Universal i particular de Catalunya*, Barcelona, Marcial Pons, 1999, 466 pp.

J. FONTBONA, *Ministerio de comunión* (Biblioteca litúrgica 11), Barcelona, Centre de Pastoral Litúrgica, 1999, 143 pp.; *Fent camí junts. La sinodalitat de l'Església* (Els Daus - Pastoral, avui), Barcelona, Claret, 1999, 135 pp.

S. PIÉ, *La identidad de la Teología Fundamental. Desde el Vaticano II a la Fides et ratio*, dins C. IZQUIERDO (ed.), *La Teología Fundamental*, Bilbao, Desclée de Brouwer.

I. RICART (– Maria RIUS), *Jesús, què deia i què feia*, Barcelona, Claret, 1999.

J. SÀNCHEZ BOSCH, *Escritos paulinos* (Introducció al estudio de la Biblia VII), Estella, 1998, 525pp.; *La Segunda Carta a los Corintios*, dins B. FARMER, *Comentario Bíblico Internacional*, Estella, 1999, pp. 1489-1507.

Articles publicats pels professors en revistes especialitzades:

X. ALEGRE, *La mundialització katòlica*, dins F. Fernández (et alii), *Mundialització... o conquesta?*, Barcelona, Claret 1999, pp. 17-41 (versió castellana dins *¿Mundialización o conquista?*, Santander, Sal Terrae, 1999, pp. 17-41); «Introducció» a *El libro de los Reyes*, Barcelona, Ediciones de Bolsillo, 1999, pp. 9-26; *Los responsables de la muerte de Jesús*, dins J. CAMPOS (ed.), *Asociación Bíblica Española. Actas de las IX Jornadas Bíblicas 1996*, Zamora, Diputación de Zamora, 1998, pp. 109-141.

J. BADA, *L'Església i els eclesiàstics*, dins *La resposta catalana a la crisi i a la pèrdua colonial de 1898* (Som i Serem 11), Barcelona, Generalitat de Catalunya, 1998, pp. 112-114; *Miquel Batllori i la Història de l'Església del Concili de Trento al segle XX*, dins Josep SOLERVICENS (ed.), *Miquel Batllori, historiador i i humanista* (Aula de Ciència i Cultura 5), Barcelona, Reial Acadèmia de Bones Lletres – Fundació Caixa de Sabadell, 1998, pp. 52-63 (versió castellana, amb el mateix títol, dins *XX Siglos X* [1999/1] 34-48); «Introducció» a Huldrych ZWINGLI, *Breu instrucció cristiana i altres escrits* (Clàssics del Cristianisme 76), Barcelona, Facultat de Teologia de Catalunya – Fundació Enciclopèdia Catalana, 1999, pp. 7-39; *La Iglesia católica frente a la prostitución*, dins *Historiar 2* (Barcelona, setembre 1999) 62-72.

S. BUENO, *Actualidad, perspectivas y cuestiones académicas y sociales en torno a la enseñanza del Derecho Canónico en los centros universitarios de Cataluña*, dins AA.VV., *Estudios Jurídicos en homenaje al profesor Vidal Guitarte*, I, Castelló de la Plana, Diputació de Castelló, 1999, pp. 127-132; *Algunos problemas y soluciones en torno al proceso canónico de nulidad del matrimonio*, dins *Ius Canonicum* 78 (1999) 503-553.

J. CERVERA, *Hebreus, una exhortació a perseverar*, dins *RCatT XXIII* (1998) 299-328.

J. FONTBONA, *La comunió de l'Esperit: lloc bo de trobada entorn del bisbe i l'Eucaristia*, dins *RCatT XXIII/2* (1998) 357-370; *L'Església de l'Esperit de Jesucrist, dins Teologia actual* 24 (1998) 9-19; *A Catalunya, som nosaltres els darrers cristians?*, dins *Qüestions de Vida Cristiana* 190 (1998) 55-63.

I. GOMÀ CIVIT, «Venga tu Reino». *Petición central del Padrenuestro (y II)*, dins *RCatT XXIII/2* (1998) 329-356.

M. S. GROS I PUJOL, *L'esment de Melquisedec en el cànon romà de la missa*, dins *RCatT XXIV/1* (1999) 231-236.

A. MATABOSCH, *Ecumenismo. Avanzar sin prisa pero sin pausa*, dins *Reinado Social* 800 (1998) 54-55; *Les parròquies en una societat multicultural*, dins *Quaderns de Pastoral* 167 (1999) 86-102; *La Asamblea de Harare: lugar de encuentro y compromiso ecuménico*, dins *Pastoral Ecuménica* 46 (1999) 39-48; *Itinerario teológico-pastoral*, dins *Panorama de la Teología Española*, Estella, Verbo Divino, 1999, pp. 469-477.

G. MORA, *B. Haering, la experiencia evangélica de la libertad*, dins *Selecciones de Teología* 148 (1998) 252-253; *La revisió necessària dels drets humans*, dins *Catalans pels Drets Humans*, Barcelona, Institut de Drets Humans de Catalunya, 1999, pp. 167-168; *Els valors evangèlics en el nostre món plural*, dins Maria Àngels ROQUE (ed.), *Valors i diversitat cultural a les societats d'Europa i del Magrib*, Barcelona, Institut Català de la Mediterrània d'Estudis i Cooperació, Generalitat de Catalunya, 1998, pp. 312-321; *L'aportació de la fe cristiana en un món que canvia*, dins *Foc Nou*, 300-301 (1999) 25-32; *La marginació és el nostre mirall*, entrevista dins *Catalunya Cristiana*, 1021 (15.04.1999) 19.

X. MORLANS, *Maurice Blondel (1861-1949)*, dins AA. VV., *10 pensadors cristians del segle XX*, Barcelona, Cruïlla, 1999, pp. 13-53.

S. PIÉ, *Secularidad y cristianismo*, dins COMISIÓN EPISCOPAL DEL CLERO – COMISIÓN EPISCOPAL DE SEMINARIOS Y UNIVERSIDADES, *Presbiterado y secularidad*, Madrid, Edice – CEE, 1999, pp. 19-37; *La Encíclica Fides et ratio y la Teología Fundamental: hacia una propuesta*, dins *Gregorianum* 80 (1999) 645-676; *La identidad de la Teología Fundamental. Desde el Vaticano II a la Fides et ratio: hacia una propuesta*, dins C. IZQUIERDO, *Teología Fundamental*, Bilbao, Desclée de Brouwer, 1999, pp. 19-80.

R. PRAT I PONS, *Religión y valores democráticos*, dins *Actes del IX Simposi de Didàctica de les Ciències Socials*, Lleida, Edicions de la Universitat de Lleida, 1998, pp. 107-110; *Homilia exequial* (1 Cor 15,1-11; Mt 11,25-30), dins *Homilies exequials* (Dossiers CPL 31), Barcelona, Centre de Pastoral Litúrgica, pp. 15-18; *El professor universitari cristià: Universitat, Societat i Església*, dins *Quaderns de Pastoral* 166 (1998) 12-23. Traducció castellana: *El profesor universitario católico: Universidad, Sociedad e Iglesia*, en *Lumieira-Revista Galega de Pastoral* 38-39 (1998) 339-354; *María, icono del acompañamiento desde la feminidad*, dins *Labor Hospitalaria* 250 (1998) 185-190; *La Iglesia Local, comunidad y compromiso*, dins *Kraal - Revista del Movimiento Scout Católico* 28 (1999) 19-22; *El apostolado de los laicos (materiales de reflexión)* (Cuaderno 1), Madrid, Comisión Episcopal de Apostolado Seglar, 1999, pp. 1-23.

A. PUIG, «Bíblia», dins *Diccionari d'Història Eclesiàstica de Catalunya*, vol. I (A-C), Barcelona, Claret, 1998, pp. 299-304; *Dios Padre en el Evangelio de Mateo*, dins *Phase* 229 (1999) 31-46; *Paternitat i maternitat de Déu en la vida religiosa*, dins *Documents d'Església* 726 (1999) 504-512; *Les voyages à Jérusalem (Lc 9,51; Ac 19,21)*, dins J. VERMEYDEN (ed.), *The Unity of Luke - Acts* (Bibliotheca Ephemeridum Theologicarum Lovaniensium CXLII), Leuven University Press, 1999, pp. 493-505.

F. RAURELL, «Pare». *Una metàfora difícil per a descriure Déu en l'Antic Testament*, dins *RCatT XXIII/2* (1998) 267-298; *Il dramma di Luigi Puecher Passavalli, arcivescovo antiinfallibilista*, dins *ibid.* 421-441; *El desert-èxode en la teologia d'Osees*, dins *RCatT XXIV/1* (1999) 1-28.

I. RICART, *Les «missions populars»: un projecte de nova evangelització*, dins *Quaderns de Pastoral* 169 (1999) 67-70; *El Parenostre comentat pels Salms*, dins *Quaderns de Pastoral* 169 (1999) 113-118.

J. RIUS-CAMPS, *Les variants de la recensió occidental de l'Evangelí de Marc (IV) (Mc 1,40-2,17)*, dins *RCatT XXIII* (1998) 401-419; *Les variants del text occidental (TOc) de l'Evangelí de Marc (V) (Mc 2,18-3,7a)*, dins *RCatT XXIV* (1999) 215-230; *Las variantes de la recensión occidental de los Hechos de los Apóstoles (X) (Hch 4,32-5,16)*, dins *Filología Neotestamentaria XI* (1998) 107-122.

M. C. SOLÉ I AUGUETS, «Introducción», dins *El Cantar de los Cantares* (La Bíblia, el libro de los libros), Barcelona, Planeta, 1998, pp. 23-35; *Situació de la dona en temps de Jesús i actitud de Jesús envers la dona* (Quaderns 4), Girona, Institut Superior de Ciències Religioses, 1998, 24 pp.; *La Bíblia, històries de l'Antic Testament* (en col·laboració). Edicions catalana i castellana, amb la corresponent *Guia didàctica*, Barcelona, Vicenç Vives, 1999; *Juana de Lestonnac en el marco de la Historia de la salvación*, dins AA.VV., *Iluminación teológica del carisma*, San Sebastián, Ediciones Lestonnac, 1999, pp. 27-76.

E. VILANOVA, *La teologia del laïcat segons el pare Congar*, dins *RCatT XXIII* (1998/2) 443-451.

JUBILACIONS

Enguany cinc professors passen a la categoria d'emèrits. Han arribat a l'edat de la jubilació els professors Bellavista, Gil i Oriol, mentre que els professors González Faus i Escuder, dins l'edat de la jubilació voluntària, l'han sol·licitada reiteradament per raons diverses.

– El Dr. Joan Bellavista ha estat professor de Litúrgia a la Facultat des dels seus inicis. Encarregat de curs (1967-1969), adjunt (1969-1982), agregat (1982-1988) i ordinari (des de 1988), ha impartit aquesta assignatura en els cursos Institucionals i en els Complementaris, així com en diversos Seminaris i Cursos d'Especialització de segon cycle. Tot sumat ha estat professor de la facultat durant 32 anys. Cap del Departament de Litúrgia (1975-1999), i director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona (1988-1999), ha estat també Director del Centre de Pastoral Litúrgica (1973-1982). Membre del Consell de Redacció de la *Revista Catalana de Teologia* (1985-1999), també ho és de *Phase i Oración de las Horas*, que edita l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona.

– El Dr. Josep Gil i Ribas, prevere diocesà de Tarragona, ha estat professor a la nostra Facultat durant 29 anys: professor de Teologia sistemàtica, fou invitat en el curs 1971-1972 i passà a encarregat de curs en el 1973-1974. Nomenat professor adjunt en 1974, fou promogut a la categoria d'extraordinari en 1984 i, finalment, a la de professor ordinari en 1999. Ha explicat diversos tractats teològics tant en els cursos institucionals com en els complementaris: Escatologia, Antropologia teològica, Cristologia, Eclesiologia, Ministeri, Mariologia; i ha donat nombrosos curssets i seminaris de segon cycle. També, des de 1974, ha impartit Escatologia en el Curs d'Iniciació a la Teologia. Ha estat també professor en altres institucions: Institut de Teologia de Barcelona, Centre d'Estudis Pastorals, Institut de Teologia de Tarragona, Universitat de Deusto, Facultat de Teologia de Tolosa de Llenguadoc i Universitat San Buenaventura de Cali (Colòmbia). Fou també director de l'Institut de Teologia de Tarragona, des de l'any 1977 al 1994; Cap del Departament de Teologia sistemàtica de la FTC en els anys 1989-1991; i Vice-degà de la FTC en el trienni 1991-1993. En 1998 fou elegit acadèmic numerari de la Reial Acadèmia de Doctors de Catalunya. El solemne acte de recepció a l'Acadèmia va tenir lloc el 28 de maig, amb un discurs que portava el títol: «L'aventura del pensament teològic». El discurs de contestació de part de l'Acadèmia va anar a càrrec de l'Excm. Sr. David Jou, doctor en Ciències Físiques.

– El professor Llic. Antoni M. Oriol és un reconegut expert en la Doctrina Social de l'Església. Ha estat professor de Teologia moral des de 1970. Primer com a professor invitat (1970-1971), després com a encarregat de curs (1971-1974). En 1974 va ser promogut a professor adjunt (1974-1999). Ha impartit les matèries de Moral social: política – econòmica – justícia, Filosofia social i Doctrina social de l'Església en els cursos institucionals i complementaris, així com diversos cursos i seminaris d'especialització de segon cycle. També és professor a l'Institut Superior «San Carlos» de Formació Empresarial (ICADE, Universitat Comillas) i a la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia «León XIII», de la Universitat Pontifícia de Salamanca, a Madrid. Professor minuciós i treballador incansable, ha estat l'animador de diverses iniciatives acadèmiques i pastorals en el camp social. Concretament, a la nostra facultat ha estat l'impulsor i director, des dels seus inicis (1994), del Seminari de Doctrina i Acció social (SEDASE), que integra professors i forma experts en doctrina social dins i fora de la FTC.

– El Dr. Jordi-Manuel Escudé, S.I., ha estat professor ordinari de Teologia Moral des del curs 1967-1968. Ha ensenyat a la nostra facultat al llarg de 32 anys. Primer a la Secció Sant Francesc de Borja (Facultat de Teologia de Barcelona), i després a la FTC, ha impartit l'assignatura de Moral Fonamental en els cursos Institucionals i en els Complementaris, i també molts curssets i seminaris d'especialitat en Teologia Moral en el segon cycle. Fou director del Departament de Teologia Moral de la Secció Sant Fran-

cesc de Borja, des del curs 1975-1976. Destaca per haver dirigit amb encert moltes tesis doctorals. També és professor de l'Institut Borja de Bioètica, de Sant Cugat del Vallès.

– El Dr. José Ignacio González Faus, S.I., ha estat professor ordinari de Teologia sistemàtica a la nostra facultat des del curs 1967-1968. Primer a la Secció Sant Francesc de Borja, després a la FTC. Va impartir el tractat de Cristologia durant més de 25 anys en els cursos institucionals, i, més recentment, el d'Antropologia teològica II, així com diversos cursos i seminaris en el segon cicle. Fou director de la revista *Selecciones de Teología*. També ha exercit la docència a la Universidad Centroamericana «José Simeón Cañas» (UCA) de San Salvador. El P. González Faus ha estat probablement el teòleg més atrevit de la nostra facultat de teologia; un atreviment, però, que ell l'ha fet servir per a atansar-se al món dels més pobres i intervenir en l'indispensable combat per la justícia que forma part essencial del missatge evangèlic. A la vegada ha sabut acostar-se a les fronteres de la fe, allà on els nostres contemporanis busquen Déu a les palpentes. Pot no haver estat encertat sempre o no haver complagut tothom –*qui no corre no ensopega*–, però al llarg de més de trenta anys de docència ha ajudat a plantejar-se qüestions reals i ha fet gaudir els alumnes, amb unes classes profundes i brillants, i probablement també és el professor que més els ha fet interessar per la teologia, bo i pensant en els problemes del món d'avui i com a esperó d'una acció transformadora.

IN MEMORIAM

– El P. Pere Ribas, S.I. († 3 maig 1998). Va ser president de la Facultat de Teologia de Barcelona (1970-1973 i 1976-1979) i, alternativament, vicepresident (1967-1970, 1973-1976 i 1979-1984). Professor honorari de la FTC (1986-1998), fins als darrers anys de la seva vida va donar classes en el Curs de Pastoral: Preparació al Ministeri (1985-1996), on explicava un curset sobre «Diàleg i praxi del confessor». Els qui el vam tractar quan ja era ancià, però encara molt actiu, guardem el testimoni d'un competent i sempre disposat director espiritual i confessor de molts seminaristes, religiosos i preveres. Quedi constància aquí del nostre record agraït per haver-nos fet costat durant tants anys des de la presidència de la Facultat de Teologia de Barcelona i també amb la docència i l'acompanyament espiritual.

– Mn. Jaume Fàbregas, canonge de la catedral, moria a Barcelona el 26 d'agost 1999. Professor de Llatí a la FTC, començà com a adjunt (1981-1989) i passà després a formar part del claustre de professors de la FEFC (curs 1989-1990). Era un gran coneixedor de la llengua llatina i ha dut a terme una tasca immensa, com a professor i traductor. Essent feta quasi sempre en l'anonimat, la seva tasca principal ha estat poc reconeguda. Per part de la FTC, era també membre de la Comissió Assessora de la col·lecció «Clàssics del Cristianisme». President de la Comissió Interdiocesana per a la versió dels textos litúrgics en català, en fou l'ànima i el principal traductor des de 1969. Es pot considerar «l'autor principal d'una tasca ingent com és la versió a un català apropiat i digne, del missal, del leccionari de la missa (7 volums), de la Litúrgia de les Hores (4 volums) i del ritual, i els suplementes dels llibres litúrgics esmentats»³. També ha fet la versió dels sermons de Sant Pere Crisòleg per a la Fundació Bernat Metge i altres tra-

3. Cf. Alexandre OLIVAR, *Full dominical* (Barcelona 19-9-1999).

duccions per a la Col·lecció Clàssics del Cristianisme. Darrerament havia estat nomenat Prelat d'Honor de Sa Santedat, distinció pontifícia de la qual quasi no va poder gaudir a causa de la seva malaltia, que el portà aviat a la mort.

RECONeixEMENT CIENTÍFIC

– La col·lecció «Clàssics del Cristianisme», coeditada per la FTC i la Fundació Enciclopèdia Catalana, ha rebut enguany un doble reconeixement:

La *Creu Sant Jordi (1998)* de la Generalitat de Catalunya ens fou lliurada pel Molt Honorable Sr. President de la Generalitat, en un solemne acte al saló Oval del Palau Nacional de Montjuïc, el dia 5 de novembre de 1998. Fou recollida pel Sr. Raimon Carrasco, president del patronat de l'Enciclopèdia Catalana, el degà-president de la FTC i el director de la col·lecció, Sr. Sebastià Janeras.

El *Premi d'honor Jaume I (1998)*, atorgat per la Fundació Jaume I, va ser lliurat al Saló de Cent per l'Excm. Alcalde de Barcelona, Sr. Joan Clos, al director Sr. Janeras, el dia 22 d'octubre de 1998. L'acompanyaven en aquest acte el president del Patronat de la Fundació i el degà de la FTC, esmentats anteriorment, juntament amb altres membres del Patronat.

– Al Dr. Josep M. Rovira Belloso, professor emèrit de la FTC, també li fou lliurada la *Creu Sant Jordi (1999)* de la Generalitat de Catalunya. Atorgada el dia 7 de juliol, en reconeixement del seu treball intel·lectual i docent que ha desenrotllat en la major part en la nostra FTC; tots ens en sentim honorats. És el mateix Mn. Rovira qui explica la raó d'aquest guardó per la seva tasca teològica d'una manera molt escaient i afinada: l'agraeix encara més –diu– perquè pensa que «no premia una tasca dedicada al creixement de la riquesa material, sinó una tasca que intenta servir la nostra societat, tot mostrant-li l'horitzó transcendent al qual estan obertes les persones humanes pel fet de tenir intel·ligència i capacitat d'estimar».

– A la Sra. Maria Martinell li ha estat lliurada el 3 de febrer de 1999 la *Medalla d'Honor de Barcelona*, atorgada per l'Ajuntament de la ciutat. Ex-directora de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona i de l'Escola Superior de Ciències Socials, institució vinculada a la nostra Facultat (1969-1995), havia estat també gerent del Secretariat de Publicacions de la FTC, des de la seva constitució l'any 1972 fins a 1989. Persona molt vinculada a la casa, és just que consti la nostra felicitació en aquesta memòria.

IV. INSTITUTS INCORPORATS

INSTITUT SUPERIOR DE LITÚRGIA

L'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona ha desenvolupat durant el curs passat una intensa activitat docent i acadèmica, que sintetitzem en les dades següents:

El nombre d'alumnes matriculats fou de 27, distribuïts així: 23 en el segon cicle (llicenciatura), 2 en el tercer cicle (doctorat) i 2 més en qualitat d'oients.

La procedència dels alumnes de llicenciatura és majoritàriament de l'Amèrica Llatina (15), seguits amb molta diferència pels 5 de Catalunya (tots de Barcelona), 2 de la resta de l'Estat espanyol i 1 d'Itàlia.

Cal destacar especialment que durant el passat curs acadèmic han presentat i defensat la tesina 11 alumnes; alguns d'ells, una vegada acabat el segon cicle acadèmic, han retornat ja a les seves diòcesis i comunitats d'origen, i d'altres resten encara entre nosaltres, iniciant el treball de doctorat.

Quant als professors, a més dels Drs. Tena, Aldazábal, Bellavista, Gros i Bayés, remarcuem que han participat en la docència el Dr. I. Oñatibia, de la Facultat de Teologia de Vitòria, el Dr. M. Sotomayor, de la Facultat de Teologia de Granada, els profs. Dr. J. M. Rovira, Llic. Joan Torra i Llic. R. Serra, de la Facultat de Teologia de Catalunya, el Llic. J. M. Via, de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia, el Dr. J. Avilés, de la Universitat de Barcelona, els profs. Dr. H. Ragner, Llic. J. M. Soler i Llic. I. Fossas, del Monestir de Montserrat, el secretari de l'Institut, Llic. X. Parés i el coordinador d'estudis, Dr. J. González Padrós; també hem comptat amb la col·laboració de la Dra. Rosa Carrera.

Encara en el marc del professorat, destaquem que el Director de l'Institut, Mons. Pere Tena, fou reelegit durant el curs passat, President de la Comissió Episcopal de Litúrgia de la Conferència Episcopal Espanyola, en sessió plenària de l'esmentada Conferència de bisbes.

Pel que fa al sotsdirector, el Dr. José Aldazábal, cal assenyalar que fou elegit novament per al càrrec de President del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona per a un trienni més, durant l'assemblea del passat mes de juny. I encara, del mateix professor, a més de les seves múltiples activitats docents ordinàries, esmentem la seva participació amb una ponència en les Jornades Nacionals de Pastoral Litúrgica, que tingueren lloc a Madrid durant l'octubre de 1998, així com en la Setmana Bíblica de Valladolid, del desembre del mateix any. Dirigí també l'organització de la XXI Setmana de Litúrgia (juliol 1999) que convoca l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona i el Centre de Pastoral Litúrgica. A més, ha impartit cursos de formació permanent de litúrgia en diverses diòcesis d'Espanya i d'Amèrica. Entre altres publicacions del professor Aldazábal, destaquem la del tractat sobre l'Eucaristia, aparegut fa poc en la col·lecció «Biblioteca Litúrgica» del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona.

El Dr. Joan Bellavista ha realitzat diverses col·laboracions especialitzades; concretament destaquem el seu estudi *L'«Ordo ad catechumenum faciendum» del Ritual del Monestir de Sant Cugat del Vallès*, aparegut en el volum VIII de la *Miscel·lània Litúrgica Catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans, com també *El culte al màrtir sant Cugat a través dels textos de les misses dels manuscrits litúrgics catalans*, dins la Miscel·lània «Àngel Fàbrega». Així mateix, el Dr. Bellavista ha participat, entre altres, en les Jornades de professors de Litúrgia, que tingueren lloc a París el passat abril, i en les XXI Jornades de l'Associació Espanyola de Professors de Litúrgia, a Santiago de Compostela, el present mes de setembre.

El Dr. Pere Farnés, a més de les seves publicacions en les revistes vinculades a l'Institut i altres, volem destacar la seva intensa activitat docent a l'estranger durant el passat curs, impartint classes a Berlín, al seminari catòlic de Takamachu (Japó), i en dues ocasions al seminari de la diòcesi de Newark (New Jersey, EUA). Així mateix, participà amb una ponència en el XIX Simposi Internacional de teologia de la Universitat de Navarra, que tingué lloc durant l'abril de 1999.

Valguin aquestes notícies dels nostres alumnes i professors, elegides entre moltes altres esdevingudes durant el passat curs, per a deixar constància de l'activitat docent i d'investigació que es porta a terme al nostre Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, i amb la qual no volem altra cosa que contribuir, en el marc dels estudis teològics, a un

major aprofundiment de la Litúrgia, conscients com som del seu caràcter de «fons et culmen» de la vida cristiana (cf. *Sapientia Christiana* 10).

INSTITUT DE TEOLOGIA FONAMENTAL

L'activitat acadèmica de l'Institut de Teologia Fonamental, durant el curs 1998-1999, s'ha desenvolupat en els àmbits següents:

Cursos de Llicència i Doctorat. S'han impartit tots els cursos programats, tant del primer com del segon semestre. El nombre d'alumnes ordinaris ha estat de 9. Han assistit als cursos 8 alumnes com a oients.

Tesines de llicenciatura i tesis doctorals. Al llarg del curs acadèmic s'han defensat dues tesines per a l'obtenció del títol de llicenciat en Teologia, en l'especialitat de Teologia Fonamental. S'han defensat també dues tesis doctorals: «Salvación y belleza. Fundamento teológico de la estética de la Revelación y del culto iconográfico», de Jesús Casas Otero, dirigida pel Dr. Josep Vives, que fou defensada el dia 20 de novembre davant el tribunal format pel director de la tesi i pels Drs. Josep Gil i Màxim Muñoz; i «Una ètica per a la bioètica. La proposta de H. T. Engelhardt, qüestionadora de les possibilitats de l'ètica civil», de Joan Carrera i Carrera, dirigida pel Dr. Jordi M. Escudé i defensada el dia 8 de febrer, davant el tribunal format pel director de la tesi i pels Drs. Ignasi Salvat i Antoni Nello.

Cursos de Formació Permanent. Segons la programació, els cursos s'imparteixen els dimecres al matí i a la tarda. L'assistència ha estat de 110 alumnes en els cursos del matí i de 58 en els de la tarda.

Publicacions. En aquest capítol ha continuat la publicació de les revistes *Selecciones de Teología*, de periodicitat trimestral (núms. 148, 149, 150 i 151) i d'*Actualidad Bibliográfica*, semestral (núms. 70 i 71). La col·lecció «Quaderns de l'Institut de Teologia Fonamental» ha publicat el número 34, Jesús MARTÍNEZ GORDO, *Dios, ¿realidad o ficción? Debate con G. Puente Ojea*, 1999.

V. ACTIVITATS EXTRAORDINÀRIES

DIA DE LA FACULTAT

Se celebrà el 10 de març, conjuntament amb la FEFC. El tema de la Jornada era: «Què poden aportar les diverses religions a la pau.» Després de l'exposició, van seguir uns tallers sobre el diàleg interreligiós, amb la participació d'un rabí jueu, un universitari musulmà i una dona protestant, coneixedors del tema. El matí va acabar amb una mostra artística per part dels alumnes (actuacions musicals, exposició de dibuix i pintura).

CERTAMEN LITERARI «TEÒFIL»

Organitzat per la revista *Teòfil* (de la qual aquest curs han sortit tres números: desembre, abril i juny) amb motiu de la diada de Sant Jordi es va celebrar un certamen literari. El primer premi de poesia fou per «Nits de sant Joan», de Marc Vilarasau. El primer premi de prosa, per «Quatre generacions a Cal Xon», de Daniel Palau.

IV SETMANA DE TEOLOGIA

Va tenir lloc els dies 6-9 de setembre. El tema era «Terminalitat i sofriment: teologia i pastoral», organitzada per la FTC, la Unió de Religiosos de Catalunya i la Delegació de Pastoral Sanitària de Catalunya. La primera ponència fou a càrrec de la Sra. Rosa Boixareu, doctora en teologia, que parlà de la «Situació del malalt i del seu entorn»; la segona, «Comprensió i experiència cristiana del sofriment», anà a càrrec de Mn. Gaspar Mora, cap del Departament de Moral de la FTC; i la tercera, «L'acompanyament en situació de malaltia», la pronuncià Mn. Marcel·lí Carreras, delegat interdiocesà de Pastoral de la Salut.

Després de les ponències hi hagué el treball per tallers-seminaris, amb l'objectiu d'anar integrant en un conjunt les dades aportades pels ponents. Aquests tallers foren dirigits per Marta Trias, de l'Hospital infantil de Sant Joan de Déu, Josefina Vendrell, de l'Hospital Santa Maria, de Lleida, i Teresa Vernhes, del Geriàtric Municipal de Barcelona.

El curs es tancà amb una taula rodona al voltant del tema «La terminalitat com a situació límit». Hi participaren Roser Borrell, infermera de l'Hospital Duran i Reynalds; Xavier Cardona, metge d'ACTUAVALLÈS - Col·lectiu d'Afectats VIH, Sabadell; Alfons Gea, capellà de l'Hospital Sant Llützer de Terrassa, i Aurèlia Todolí, treballadora social a la unitat de pal·liatius de l'Hospital de sant Joan de Déu. Moderà la mesa el professor Francesc Torralba, de la URL. La participació fou al voltant de vuitanta persones.

TROBADA AMB ELS PROFESSORS DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA DE TOLOSA

L'habitual trobada entre teòlegs de la nostra Facultat de Teologia i de la de l'Institut Catòlic de Tolosa de Llenguadoc tingué lloc al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès els dies 20 i 21 de novembre, sobre el tema «Orientacions actuals de la cristologia». Per la nostra facultat hi participaren els professors Castanyé, González Faus, Mora, Muñoz, Pié, Puig i Busquets.

CONFERÈNCIES

Situació actual de l'Església ucraïnesa i precedents històrics, a càrrec de Mons. Julian Gbur, bisbe auxiliar de Lviv (Ucraïna). Traduïa Mons. Josep Casanovas. Tingué lloc el dimecres 28 d'octubre de 1998, a les 12 del migdia.

Presentació de l'Encíclica «Fe i Raó». Organitzada conjuntament amb la FEFC, va tenir lloc el dia 2 de desembre, a les 8 del vespre, al saló d'actes. Les dues conferèn-

cies van ser exposades pels Drs. Salvador Pié (FTC) i Josep M. Coll (FEFC). La presentació i moderació de l'acte fou a càrrec del degà de la FTC, Joan Busquets. Presidia el Sr. Cardenal, Gran Canceller de les dues Facultats.

Memorial de Santa Teresa Benedicta de la Creu (Edith Stein). Coorganitzat amb la FEFC, tingué lloc al saló d'actes el dia 9 de desembre, a les 8 del vespre. Va consistir en una Taula rodona en la qual hi van intervenir la Sra. Veronika M. Klepper, historiadora alemanya (Baden-Baden), i els professors Francesc Torralba (FEFC), Vicent Igual (FEFC) i Agustí Borrell (FTC). La presentació i moderació van anar a càrrec del degà de la FEFC, Dr. Jaume Aymar.

Valor econòmic i Ètica. Economia i Moral en Pèire Joan (Oliu), ofm., s. XIII, era el títol de la conferència a càrrec del Dr. Josep Hernando, professor de la UB. Fou organitzada per la FTC i les Províncies Franciscanes de Catalunya, en el marc del Curs d'Estudis Franciscans. Tingué lloc a la Sala de Juntes, el dia 26 de febrer de 1999, a les 5 de la tarda.

PRESENTACIÓ DE LLIBRES

L'únic mètode de cridar tots els pobles a la religió veritable, de BARTOLOMÉ DE LAS CASAS (Clàssics del Cristianisme 73). Organitzada conjuntament amb l'Institut Català de Cooperació Iberoamericana i la Fundació Enciclopèdia Catalana, la presentació fou a càrrec del Dr. Antoni Bentué, professor de la Facultat de Teologia de la Pontifícia Universitat Catòlica de Xile. També hi intervingué el Dr. Joan Bada, professor d'Història de l'Església i vice-degà de la nostra Facultat. Tingué lloc a la seu de l'Institut Català de Cooperació Iberoamericana, el dia 22 de febrer a 2/4 de 8 del vespre.

Llibre de les obres divines, d'HILDEGARDA DE BINGEN (Clàssics del Cristianisme 65). Organitzada conjuntament amb la Fundació Enciclopèdia Catalana i amb el Col·lectiu de Dones en l'Església, van intervenir Rosa M. Piquer i Pomés, «Hildegarda, una dona d'actualitat», i Isabel Segarra i Añón, «Saber i mística en el *Llibre de les obres divines*». Tingué lloc a l'auditori de la Fundació Enciclopèdia Catalana, el 16 de març a 2/4 de 8 del vespre.

Feliu d'Urgell. Bases per al seu estudi, J. PERARNAU (coord.), organitzada pel bisbat d'Urgell, en el marc de la presentació de les «Jornades Internacionals d'Estudi sobre el bisbe Feliu d'Urgell» (Commemoració dels 1200 anys del Concili d'Aquisgrà, 799), que justament s'inauguren avui a la Seu d'Urgell (28-30 setembre, 1999). L'acte de presentació tingué lloc a la sala d'actes del Bisbat d'Urgell el dia 27 de maig a les 12 h. amb la intervenció del Dr. Josep Perarnau.

Sobre la Penitència. Cartes i documents, de RAMON DE PENYAFORT (Clàssics del Cristianisme 75). Organitzada conjuntament amb la Fundació Enciclopèdia Catalana i el Capítol de la Catedral de Barcelona, la presentació va anar a càrrec del P. Llorenç Galmés, dominic, autor de la introducció. L'acte tingué lloc a la Catedral de Barcelona el dia 1 de juny de 1999. Fou presidit pel cardenal Ricard M. Carles, acompanyat pel degà del Capítol, Dr. Joan Guiteras, pel de la FTC, Dr. Joan Busquets i pel Sr. Sebastià Janeras, director de la col·lecció. Es va cloure amb un concert d'orgue a càrrec de Mn. Domènec Cols, prefecte de música i organista de la Catedral.

VI. RELACIONS EXTERIORS

25 ANYS DE LA FACULTAT DE TEOLOGIA DE VALÈNCIA

L'acte commemoratiu dels vint-i-cinc anys de la Facultat de Teologia «Sant Vicent Ferrer» de València, en el qual es concedí el doctorat *honoris causa* al nostre Gran Canceller, l'Emm. i Rvdm. Sr. Cardenal Ricard M. Carles, juntament amb el Rvd. P. Llorenç Galmés, va tenir lloc a València el 28 de gener 1999, a les 19 h. La FTC va voler ser present a València, al costat del senyor arquebisbe i Gran Canceller. En representació hi assistiren el degà-president, el vice-degà, i els caps de departament, profs. Gaspar Mora i Salvador Pié.

PRESENTACIÓ DE LA FUNDACIÓ CLARET

Presentació pública de la Fundació Claret «Experiència humana i comunicació» a l'auditori de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la URL. Tingué lloc el dimarts 13 d'abril de 1999, a les vuit del vespre. Hi assistí el degà, en nom de la FTC.

PROGRAMA ERASMUS

La FTC ha participat en el Programa Interuniversitari de Cooperació Europea «Erasmus» 99. Enguany el curs intensiu sobre psicologia i interpretació de textos religiosos tingué lloc a Gröningen (Països Baixos) els dies 1-13 de febrer. El tema fou «El sofriment en els textos religiosos antics». Juntament amb la FTC hi van participar les universitats de Barcelona (Departament de Filologia Semítica), Marburg (Fachbereich Evangelische Theologie), Upsala (Teologiska Institutionen) i Gröningen (Facultat de Teologia i Ciències de la Religió). El coordinador del curs per Barcelona és el Dr. Enric Cortès, professor de la nostra Facultat.

JUNTA DE DECANOS

Enguany hi ha hagut dues reunions, a Madrid (Comillas) i a Vitòria (6 de juny), pràcticament totes dues dedicades a l'organització d'un Congrés de Teologia, iniciativa de les Facultats de Teologia d'Espanya i Portugal, que se celebrarà a Madrid els dies 6-7 de desembre, amb l'*equivoc* títol de «Foro de Teólogos».

ASSEMBLEA MUNDIAL DE LA COCTI

A Lovaina, del 5 al 10 d'agost de 1999, ens vam reunir més de seixanta degans de facultats de tots els continents en la VIII Assemblea Mundial de la COCTI. La reunió va tenir lloc a la «Katholieke Universiteit Leuven». La temàtica era àmplia, actualíssima, fins i tot dramàtica: «L'impacte de la creixent diversitat religiosa i dels nous fenò-

mens religiosos, inclòs l'activisme a favor de la indiferència, en les Institucions catòliques de teologia». La conferència marc la va donar el dominic Prof. Claude Geffré (París). Cada dia era dedicat a un continent. Per Europa van exposar experiències concretes professors de Marsella, Cracòvia i Tilburg (Holanda); per Àsia, un professor de l'Índia i un de les Filipines; per Amèrica Llatina, un brasiler i un xilè; per l'Àfrica, un nigerià; per l'Amèrica del Nord, un del Quebec i un dels Estats Units. Seguien diàlegs generals i per continents. La síntesi final va anar a càrrec del P. Sergio Silva, degà de la Facultat de Teologia de Santiago de Xile (anys enrere havia donat classes a la nostra FTC). Com exposar la teologia cristiana en aquest món de barreja de cultures i d'influència de tantes religions? És difícil fer-ne una síntesi. Enmig del pluralisme queda més subratllat el que és comú i més específic de la fe cristiana. La varietat de llengües i d'expressions simbòliques es posava de manifest en la mateixa celebració eucarística, que significa i realitza la unitat de l'Església.

L'últim dia van tenir lloc les eleccions per a president de la COCTI, atès que acabava el seu mandat el prof. Dr. Lucien Vachon (Canadà). Per a Europa l'elecció fou molt discutida, però finalment el degà de Leuven (Lovaina flamenca), Dr. Marc Vervenne, va sortir elegit. Com a president mundial, en canvi, fou elegit el prof. Dr. Raymond F. Collins (Universitat Catòlica Washington, EUA).

CLOENDA

És ja la sisena vegada que em toca redactar i llegir públicament la memòria de la Facultat. També serà la darrera. En la inauguració d'aquest curs en què acabo el meu servei de degà, m'agradaria d'expressar humilment el que em sembla que són com uns *signes dels temps* en el final d'aquesta etapa. El temps és breu i passa de pressa, encara que en certs moments es faci llarg i feixuc.

Juntament amb el Dr. Joan Bada, haurem remat aquesta barca durant dos triennis (sis anys!). Considero que ens ha tocat de fer-ho enmig de dificultats de molts ordres. Sóc conscient de les meves limitacions; però també he de manifestar que m'han caigut a sobre dificultats que no esperava i, amb franquesa, també he de dir que no sempre he trobat aquella confiança que necessitava. És possible que tampoc no l'hagi merescuda. Tanmateix, aquesta no és l'hora de fer retrets. Ara, em sembla més just agrair la contribució de tots els qui han fet possible que la FTC anés endavant en la feina de cada dia, que és la més important. Només vull confessar públicament que, si les marrades han estat majors que els encerts, això prové de la meua poca capacitat i també, en part, de les circumstàncies personals o eclesials d'aquests anys. Però sempre he procurat de posar-hi tota la bona voluntat i esmerçar-hi totes les hores i els dies, àdhuc més enllà del que podia.

El meu ferm propòsit era fer aquest servei amb total fidelitat a l'Església, amb plena comunió i dependència del pastor de la diòcesi de Barcelona i, al nivell que els correspon dins la Facultat, dels altres bisbes de la Tarraconense. M'he esforçat per entendre el que ha de ser una Facultat de Teologia en el temps actual; com la vol l'Església. I, proposat aquest objectiu, he mirat d'avançar amb lleialtat i realisme, partint d'on érem, escoltant els altres càrrecs, fent cas dels diferents parers i amb cura de respectar totes les persones implicades en la Facultat. Cada any he anat a Roma, i em sembla just deixar constància del meu agraïment per l'atenció o l'ajuda que he trobat sempre a la Congregació per a l'Educació Catòlica.

Pel que fa als alumnes de la Facultat –seminaristes, religiosos/es i laics/ques–, sóc testimoni del seu treball i de les seves ànsies de formació intel·lectual. M'hauria agradat d'encomanar-los més nervi i més ganes de participar en la vida i en el millorament de la FTC. Reconec que no ho he sabut fer prou. Però encara m'atreveixo a dir-los des d'aquí que val la pena d'apassionar-se més per la teologia; que no es limitin a ser passius receptors d'idees, ni tampoc que no es conformin només amb la doctrina ortodoxa i la teologia acadèmica, sinó que vulguin tenir sensibilitat pel món d'avui, pels problemes i per les preguntes que es fa la gent, i per la dimensió evangelitzadora i pastoral de la teologia. Agraïxo especialment l'interès que han posat en la seva tasca els successius delegats dels alumnes, i el fet que el poc interès dels companys/es no els hagi desanimat. Però lamento no haver sabut desvetllar més l'alumnat, no haver proposat nous plantejaments i noves metodologies. Calia haver-ho fet junts, ja que alguns estan força desinteressats per l'estudi, dediquen poc temps al treball i a la lectura, i *passen* de moltes activitats de la FT. El que dic, més que un retret, és un plany. En efecte, els alumnes són els qui més han sofert les deficiències de la institució, de la direcció i del professorat, de les quals em reconec també responsable. Segurament he defraudat esperances juvenils utòpiques o no he sabut respondre a algunes propostes generoses.

Els companys professors han estat comprensius i de molts n'he rebut un ajut continuat. He d'agrair les feines complementàries que alguns han acceptat i que sempre requereixen hores. Recordo amb agraïment els nombrosos professors que s'han jubilat durant aquests dos triennis (sumen setze!), i miro amb esperança i confiança les noves incorporacions a la docència. El nostre és un estament molt complex. El pluralisme complica les coses, però no és una desgràcia, sinó una riquesa. Les actituds tancades i exclusivistes, igual que la por i la confrontació, ens limiten molt i no ajuden a complementar-nos. Alguns tenen massa feina a fora: caldria més disponibilitat per a retallar-la, per establir prioritats i així poder assumir més responsabilitats a la casa, especialment amb una major dedicació als alumnes.

A les persones de secretaria, els he expressat l'agraïment cada any. És ben justificat, ja que representen una ajuda propera, constant, eficaç, i han manifestat amb tots nosaltres –i primer de tot amb mi mateix– molta disponibilitat i paciència. També expresso el meu reconeixement a totes les persones que treballen a la biblioteca. A més, en acabar el meu mandat, voldria deixar constància que estic agraït a tot el personal de recepció i porteria, al de manteniment i de neteja de l'edifici. Es tracta de persones a qui no tenim gaire oportunitat de reconèixer el servei que ens fan amb el seu treball. Desitjo que quedi escrit en aquesta darrera crònica.

Fins aquí he tractat dels diversos grups de persones que contribuïm al funcionament de la facultat. Ara em referiré als problemes més específics de la institució teològica com a tal, en l'Església d'avui.

Als teòlegs en general i als professors d'aquesta FT en particular, se'ns urgeix «*opportune et importune*» la fidelitat a la doctrina de l'Església, en el pensament i en l'ensenyament. És just que sigui així, i no ho lamento. Però no seria just si aquesta exigència fos motivada pel perjudici o la sospita que arriba de racons obscurs, i sense ser verificada pels qui porten la responsabilitat a la mateixa Facultat o per persones qualificades i competents en el tema. Animo tothom, especialment els professors, a donar resposta a aquesta exigència i preocupació dels pastors: una resposta que ha de ser de plena comunió amb l'Església i de total fidelitat a la seva doctrina.

La Bíblia ha de ser l'ànima de la teologia. I aquesta pren arrencada de la memòria viva de l'Església, és a dir, de l'Esclusura i dels Pares. Una FT de titulació catòlica cerca la identitat de la fe en sintonia amb el Magisteri de l'Església. Aquest és un tret essencial de la vocació del teòleg. L'hem de donar aquesta resposta de fidelitat, encara que sigui amb sacrifici dels propis criteris. «En teologia la llibertat d'investigació s'inscriu en un saber racional l'objecte del qual s'ha rebut de la Revelació, transmesa i interpretada en l'Església sota l'autoritat del Magisteri i acollida per la fe. Menystenir aquests principis, equivaldria a deixar de fer teologia.»⁴

La relació entre Magisteri i teologia —encara que es tracta de dues funcions diverses— és indispensable, ja que tenen el mateix objectiu: conservar el poble de Déu en la veritat que fa lliures⁵. El Magisteri ensenya autènticament la doctrina dels apòstols. La teologia cerca una comprensió més profunda de la Paraula de Déu, que trobem en l'Esclusura i ens arriba per la Tradició sota la guia del Magisteri.

La col·laboració entre la teologia i el Magisteri es realitza especialment quan el teòleg rep la missió canònica, el manament d'ensenyar. Així participa en la labor del Magisteri, al qual està jurídicament vinculat⁶.

L'adhesió al Magisteri ha de constituir la norma, també per a aquells ensenyaments que no volen ser irreformables. Tanmateix la funció del professor de teologia no és repetir rutinàriament i al peu de la lletra l'ensenyament del Magisteri (tot i que això és el que voldrien alguns alumnes que cultiven una actitud de sospita doctrinal o que s'encaïllen en la literalitat). Però l'Església demana al teòleg que vagi més enllà, i reconeix que «és indispensable que es qüestionin sobre l'oportunitat, la forma i àdhuc el contingut d'una intervenció magisterial»⁷. El teòleg ha de saber «descobrir les mancances i febleses d'alguns documents del Magisteri» i comprendre que a vegades els pastors no han sabut copsar immediatament tota la complexitat d'una qüestió o d'un problema. En realitat el professor de teologia no pot exercir bé la seva tasca sense una certa competència històrica; no per relativitzar els enunciats de la fe, sinó per fer aquell discerniment que ajuda a veure el que és essencial i el que, essent també veritat, no ho és tant. Només amb aquest discerniment s'acompleix un vertader progrés doctrinal⁸. L'Església demana als professors que siguin plenament fidels a la doctrina; però també els diu que cal que es qüestionin sobre l'oportunitat, la forma i àdhuc el contingut d'una intervenció magisterial, no pas per a desautoritzar-la amb la crítica, sinó per a fer-ne veure l'abast i entendre-la adequadament. Per això se'ns demana als professors que procurem equipar bé els alumnes, perquè sàpiguen conèixer i reconèixer els defectes i equivocacions de l'Església que són un antitestimoniatge en relació amb l'Evangelí. La crítica seriosa suposa l'adhesió i l'estimació de l'Església, tal com ens recordava el Vaticà II: «La fidelitat envers Crist no pot separar-se de la fidelitat envers la seva Església.»⁹

4. *La vocació eclesial del teòleg*, 1990, núm. 12.

5. *Ibid.* 21.

6. *Ibid.* 22.

7. *Ibid.* 24

8. *Ibid.*, núm 24, i també *Unitatis Redintegratio* 11c.

9. Cf. *Presbyterorum ordinis* 14. Ho completa també quan el Concili diu, seguint sant Agustí: «Cadascú posseeix l'Esperit Sant en la mesura en que estima l'Església» (*Optatam totius* 9).

El gran jubileu de l'any 2000 és a les portes. En aquesta commemoració bimil·lenària del misteri central de la fe cristiana, l'Encarnació, el papa Joan Pau II ens convida a que sigui viscuda com un camí de reconciliació.

Ens sembla oportú, doncs, en començar aquest nou curs, en el qual passarem el llindar del mil·lenni (i que coincideix en l'últim any de l'actual direcció de la FTC), fer-vos aquesta proposta, suggerida en el Consell Permanent: el jubileu ha de ser per a la nostra complexa comunitat acadèmica –els bisbes que ens presideixen, els professors i els alumnes, per un cantó, i les diverses institucions i estaments, per l'altre– una crida a la reconciliació i al diàleg recíproc. Jubileu per a tots vol dir anul·lació dels deutes, dels contenciosos i dels greuges que mútuament mantenim. En el si de la mateixa FTC és necessària la superació de les divisions i de les ofenses, per corrents ideològics o per simpaties i antipaties de grup. La diversitat és una gràcia, mentre les divergències entre nosaltres no matin la «*unitas charitatis*» i s'avinguin a aplicar les lleis de l'ecumenisme en el si de la nostra institució¹⁰.

El sentit autèntic del jubileu és el del gran perdó, la reconciliació generosa, la d'una àmplia amnistia.

Tots ens hem de convertir al diàleg, al respecte, a veure la raó de l'altre, a no tenir prejudicis, sinó una obertura intel·lectual autèntica, i a l'esforç per la major participació i col·laboració. També a tots els estaments de la FTC ens farà bé practicar la *purificació de la memòria*, com un acte alhora coratjós i humil.

Ningú no ha de considerar-se amb en el dret de quedar-se fora de l'esperit del jubileu i de la petició de perdó. Ens ajudarà a avançar conjuntament en el treball d'investigació i de docència que ens ha estat encomanat com a missió específica, i que troba el seu sentit en la unitat i en la diversitat de tasques de l'Església.

El Jubileu de l'Encarnació, tanmateix, ens obliga a tots els cristians i cristianes dedicats al treball intel·lectual o a la formació, a ser homes i dones del nostre temps. La sintonia amb l'època és una exigència de l'encarnació. En ocasió de l'any jubilar serà oportú desenvolupar la norma de l'encarnació que reclama un compromís per l'avui, pel que és contemporani. Vet aquí un ensenyament de Pau VI que té plena vigència ara, per a nosaltres: «Crist s'ha fet contemporani a alguns homes; ha parlat el seu llenguatge. La fidelitat a Ell ens demana que sapiguem continuar avui aquesta contemporaneïtat.»¹¹

Moltes gràcies per l'atenció i la paciència.

10. *La vocació eclesial del teòleg* 26; *Unitatis Redintegratio* 6-12.

11. Pau VI a la Setmana Bfblca Italiana, 1970, cf. *Pastores dabo vobis* 52, n. 162.